

L'àvia del pla de la Serra

Lluçà

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament A 2600 metres per pista forestal de la carretera BV-4341, punt quilomètric 13'900

Coordenades:

Latitud: 42.06676
Longitud: 2.0334
UTM Est (X): 420032
UTM Nord (Y): 4657641

Classificació

Número de fitxa 08109 - 202
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alguns veïns del municipi encara recorden la llegenda
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Pla de la Serra](#)
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dl., 02/03/2009 - 01:00

Descripció

"La gent de les cases de pagès que hi havia prop de la zona compresa entre Puig Martorell, Cabres Mortes i fins a la Tor estava molt preocupada, ja que de tant en quant hom trobava en aquesta carena algun cap de bestiar mort al mig del bosc. Aquests animals apareixien amb el cap destrossat, igual com si una bèstia amb unes potents ungles els buidés els ulls i arrenqués la carn del cap. Això passava puntualment el diumenge, precisament quan la gent del veïnat era a missa major.

Aquest fet tenia la gen molt amoïnada. Es varen posar a l'aguait i no aconseguien veure res d'anormal que els fes suposar d'on podia venir aquesta malvestat amb el bestiar.

Un dia, un bover qua guardava el bestiar en aquell cap de carena va comentar amb l'hereu del Pla de la Serra:

- Mira, fa uns quants dies que vora migdia vaig veure una dona gran que entrava dintre el bosc prop del serrat de Puig Martorell i pujava fins al cim. Allà es va quedar fosa, és a dir, la vaig perdre de vista. Jo seguia mirant cap a dalt del cim del serrat i, tot d'un plegat, va eixir per damunt del serrat un ocellot molt gros, talment semblava una àliga. Va marxar volant pel cim de la carena cap al cantó de la Tor de l'Espà. Aquell mateix diumenge, al captard, uns pagesos van trobar una cabra morta poc més amunt del mas Vilartimó i, com sempre, amb el cap destrossat.

L'hereu del Pla de la Serra era un noi molt arriscat i no tenia por de res. Així que el bover va acabar d'explicar-li el que havia vist va dir:

- Molt bé xicot! Serà qüestió d'estar molt atents i veuràs com caçarem aquest animalot. Això només pot ser cosa d'alguna bruixa. Caldrà anar amb molt de compte, però tard o d'hora caçarem la mala bestiola.

A cal Perot, tots els anys, el dia de la festa major, al migdia, mentre eren a missa se'ls moria un cap de bestiar i també el trobaven amb el cap destrossat. Això els tenia molt preocupats. L'hereu de cal Perot, després de parlar amb el del Pla de la Serra va preparar una estratègia per a la persona que feia les malifetes. Com era costum, el dia abans de la festa major mataben els caps d'aviram, els plomaven i cuinaven, deixaven la feina enllestida i així, cap al tard, quan arribaven els convidats, podien fer els compliments acostumats en aquests casos, ja que tenien la feina enllestida i la manduca a punt per al dia següent.

El dia de la festa, al matí, després d'apriar el bestiar, els homes s'endiuenjaven i les dones, quan havien atipat l'aviram sobrer de la matança del dia abans, també s'abillaven amb les millors gales. Abans d'anar cap a missa deixaven la taula parada i tot a punt per quan tornessin de missa; ho deixaven tot enllestit i la gent de la casa, junt amb els convidats, emprenien el camí i cap a missa falta gent.

A la casa hi quedava un sola persona per tal de quan fos l'hora, posés la cassola al fogó a fer la xup-xup, i així quan els que havien anat a missa arribaven hi trobaven el rostit just al punt. Només calia asseure's a taula i dinar.

A les cases de pagès hi havia el costum de no deixar mai la casa sola, car hi havia la creença que si tothom marxava i tancaven la porta els mals esperits entraven portant la desventura i malastruc a la família. Per això, sempre deixaven una persona vigilant la casa. En el cas que cap persona de la família s'hi pogués quedar, llavors l'encarregat de vigilar solia ser una persona de la casa veïna. El més important en aquests casos era el de no tancar la porta. Si la porta restava oberta no hi havia temor que bruixes ni dimonis fessin cap malvestat. Però a cal Perot, al dia de la festa major, a vigilar la casa sempre es quedava l'àvia. L'hereu, que ja feia temps que estava pensant com podria atrapar l'animalot que cada any en aquest dia els malmestia un cap de bestiar, se'n va pensar una. Quan tota la família i convidats eren fora de l'envista de la casa, l'hereu els va dir:

- Continueu, que jo me'n torno cap a casa a veure si aconseguixo atrapar-lo.

Observacions:

(Continuació descripció) Just a vora de la casa hi havia una garriguera on havia amagat l'escopeta un xic abans de marxar. De retorn, quan va ser prop de la mata va agafar l'arma i es va posar en un lloc on pogués veure si alguns fera estranya molestava el bestiar.

Al punt de les dotze va veure com un ocellot semblant a una àliga entrava a la cort de la mula. El noi,

prest, s'encaminà cap al lloc on va veure que entrava. En el moment que va arribar al portal de la cort l'ocellot ja esgarrapava el cap de la mula. Sense pensar-s'ho va engegar un tret a l'àliga. En el mateix instant de rebre el tret l'ocellot va desaparèixer, és a dir, es va fondre damunt mateix del cap de la mula, al mateix temps que l'àvia es va posar a fer uns crits molt esgarrifosos. El noi va pujar l'escala a quatre de fondo i es va trobar l'àvia tota ella ensangonada. Tenia tot el cos ben esgardissat. Era el resultat de la perdigonada que havia rebut l'àliga.

- Què has fet ximplet? Per poc em mates! - va exclamar ella en veure el seu nét.

- Això és el que hauria de fer, mala bruixa! Ja em pensava que eres tu la que feia totes aquelles malifetes amb el bestiar.

Des d'aquell dia mai més van trobar cap bèstia morta amb el cap destrossat. Cal dir que el tret que va rebre la bruixa era carregat amb sal beneïda el dia del salpàs. Es conta que, com que la sal era beneïda, l'àvia va quedar deslliurada dels poders demoníacs dels quals estava posseïda."

Aquesta llegenda, de títol complet "L'àvia de cal Perot o del Pla de la Serra matava el bestiar per la festa major", va ser recollida per Jordi Torres i Sociats dins de "Bruixes a la Catalunya Interior".

Bibliografia

TORRES, Jordi (2002). Bruixes a la Catalunya interior. Farell.

